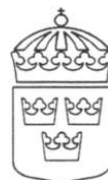

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 1990/91:AU9

ILOs konventioner nr 168 och 167

1990/91
AU9

Sammanfattning

I betänkandet tillstyrker utskottet regeringens förslag i proposition 1989/90:64 att riksdagen godkänner en konvention om främjande av sysselsättning och skydd vid arbetslöshet, som utarbetats inom Internationella arbetsorganisationen (ILO). Utskottet lämnar utan erinran vad som i övrigt anförts om de instrument som antagits vid den internationella arbetskonferensen år 1988. En motion med yrkande om godkännande av en konvention om säkerhet och hälsa vid byggnads- och anläggningsarbete avstyrks av utskottet. Vänsterpartiet reserverar sig mot detta.

Propositionen

I proposition 1989/90:64 med anledning av vissa beslut fattade av Internationella arbetskonferensen vid dess sjuttiofemte möte föreslår regeringen att riksdagen godkänner den av arbetskonferensen år 1988 antagna konventionen (nr 168) om främjande av sysselsättning och skydd vid arbetslöshet. Genom propositionen ges riksdagen tillfälle att ta del av även den av konferensen antagna rekommendationen (nr 176) i samma ämne samt konventionen (nr 167) och rekommendationen (175) om säkerhet och hälsa vid byggnads- och anläggningsarbete.

Motion

Motion 1989/90:A123 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ratifikation av konventionen 167.

Utskottet

Av propositionen framgår att Internationella arbetskonferensen — Internationella arbetsorganisationens (ILO) beslutande organ — vid sitt sjuttiofemte möte år 1988 antog dels en konvention (nr 167) och en rekommendation (nr 175) om säkerhet och hälsa vid byggnads- och anläggningsarbete, dels en konvention (nr 168) och en rekommendation (nr 176) om främjande av sysselsättning och skydd vid arbetslöshet.

Konventionen nr 167 och rekommendationen nr 175 om säkerhet och hälsa vid byggnads- och anläggningsarbete

Konventionen, som kompletterar av ILO tidigare antagna dokument, gäller all byggverksamhet. Medlemsstat som ratificerar konventionen förbinder sig att anta sådan lagstiftning, som syftar till att säkerställa att åtgärder vidtas för att förebygga ohälsa eller olycksfall på byggarbetsplatsen. Bestämmelserna skall genomföras med stöd av nationell lagstiftning eller kollektivavtal eller på annat sätt som är lämpligt med hänsyn till nationella förhållanden. Vid tillämpningen av konventionen skall vederbörlig hänsyn tas till relevant internationell standard.

I konventionen regleras arbetsgivares och ensamföretagares skyddsansvar. Den innehåller särskilda bestämmelser om samordningsansvar för skyddsåtgärder på gemensamma byggarbetsställen. Den som har sådant ansvar, normalt huvudentreprenören, kan utse annan att svara för samordningen, då den enligt huvudregeln samordningsansvarige inte är närvarande på byggarbetsplatsen. Den sistnämnda bestämmelsen skall ges verkan i den utsträckning det är förenligt med nationell lagstiftning. Konventionen ställer krav på att de som utformar och planerar ett byggnadsprojekt skall beakta arbetsmiljörisker, som kan tänkas uppkomma under byggnads- och anläggningsskedet. Konventionen reglerar även arbetstagares skyddsansvar. Vidare anger den en rad detaljerade och specifika krav på olika skyddsåtgärder. Arbetstagare skall ges erforderlig utbildning i arbetsmiljöfrågor. Konventionen föreskriver lagfäst skyldighet att anmäla arbetsskada och olycksfall till myndighet. Ett inspektionssystem för tillsyn skall inrättas av medlemsstaterna. Slutligen föreskrivs att arbetsgivaren skall tillhandahålla personlig skyddsutrustning för arbetstagarna.

Rekommendationen kompletterar konventionen med mer detaljerade anvisningar.

Arbetsmarknadsministern bedömer att förutsättning för en ratifikation av konventionen nr 167 inte föreligger för närvarande. I propositionen sägs visserligen att det är önskvärt att Sverige tillträder konventionen, som står i överensstämmelse med den svenska grundsynen på arbetsmiljöpolicens innehåll. Konventionens krav uppfylls i huvudsak av svensk lagstiftning. Vissa avvikelser föreligger emellertid. De krav som konventionens artikel 9 ställer på konstruktörer och projektörer att beakta arbetsmiljörisker, som kan aktualiseras under bygg-

nads- och anläggningsarbete, saknar för närvarande motsvarighet i arbetsmiljölagen. Arbetsmarknadsministern hänvisar till det arbete som pågår i arbetsgruppen (A 1987:D) för översyn av vissa bestämmelser i arbetsmiljölagen. Gruppen har fått i uppdrag att bl.a. utreda frågan om ett skyddsansvar för arkitekter, konstruktörer och andra som medverkar vid projektering av en byggnad eller anläggning. Enligt arbetsmarknadsministern bör frågan om ratifikation av konventionen anstå till dess att arbetsgruppens förslag har beretts i arbetsmarknadsdepartementet.

I motion A123 framför Lars Werner m.fl. (vpk) att de hinder som föreligger mot ratifikation av konventionen bör kunna undanröjas genom att svensk lagstiftning bringas i överensstämmelse med kraven i konventionens artikel 9.

Den nämnda arbetsgruppen har i sitt betänkande nr 4 lämnat vissa förslag avseende arbetsmiljöansvar vid projektering, m.m. (Ds 1990:6). Gruppen förordar att det i arbetsmiljölagen förs in en bestämmelse att byggherrar och även tillverkare av prefabricerade byggnader skall se till att arbetsmiljösynpunkter beaktas vid projekteringen av byggnader och anläggningar. Arbetsmiljöansvar bör också slås fast för arkitekter, konstruktörer och andra som i egenskap av konsulter eller liknande medverkar vid projekteringen. Enligt arbetsgruppens mening täcker de föreslagna bestämmelserna de krav som konventionen nr 167 ställer vad avser regler om projektansvar.

Arbetsgruppens förslag bereds för närvarande i arbetsmarknadsdepartementet. Enligt vad utskottet inhämtat avser regeringen att under innevarande riksmöte föreslå riksdagen vissa ändringar i arbetsmiljölagen som tar sikte på ansvar vid projektering m.m.

Utskottet anser det önskvärt att Sverige tillträder konventionen nr 167 men delar bedömningen i propositionen att hinder för närvarande föreligger för ratifikation. Med hänsyn till vad som upplysts om det arbete som pågår i regeringskansliet är något initiativ inte påkallat från riksdagens sida för att undanröja ratifikationshindret. Med det anförda tillstyrks propositionen i denna del och avstyrks motion 1989/90:A123.

Konventionen nr 168 och rekommendationen nr 176 om främjande av sysselsättning och skydd vid arbetslöshet

Konventionen kompletterar ett antal tidigare antagna ILO-instrument. Varje medlemsstat skall vidta lämpliga åtgärder för att samordna socialförsäkringssystem och sysselsättningspolitik. Socialförsäkringssystemet, i synnerhet arbetslöshetsersättningen, bör enligt konventionen vara så utformat att det bidrar till att främja full, produktiv och fritt vald sysselsättning och inte tar bort incitamenten för att arbeta eller erbjuda arbete. Bestämmelserna i konventionen skall genomföras enligt landets praxis i fråga om samråd och samarbete med parterna på arbetsmarknaden. Särskilda program bör upprättas för att åstadkomma ytterligare arbetstillfällen för identifierade grupper av utsatta personer. Den genom arbetslöshetsersättning skyddade personkretsen bör omfatta

minst 85 % av alla anställda. Ersättning skall utgå vid hel arbetslöshet samtidigt som varje medlemsstat bör söka utvidga ersättningen att gälla vid partiell arbetslöshet och permittering. Konventionen föreskriver viss miniminivå på arbetslöshetsersättningen. Huvudregeln är att ersättning skall betalas ut under hela den tid som arbetslösheten varar. Vissa begränsningar är dock möjliga.

Rekommendationen kompletterar konventionen med vissa mer preciserade anvisningar.

Konventionens krav vad gäller arbetsmarknadspolitikens inriktning i stort och särskilda arbetsmarknadspolitiska program för utsatta grupper är enligt propositionen väl uppfyllda i svensk lagstiftning. I propositionen noteras med tillfredsställelse att främjande av produktiv sysselsättning getts en framträdande plats, såsom svenska remissorgan förordnat.

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner konventionen.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *konventionen nr 168 om främjande av sysselsättning och skydd vid arbetslöshet*

att riksdagen godkänner konventionen,

2. beträffande *övriga instrument*

att riksdagen *dels* avslår motion 1989/90:A123, *dels* utan erinran mot vad som i propositionen i övrigt anförts om de vid Internationella arbetskonferensens sjuttiofemte möte antagna instrumenten lägger propositionen i motsvarande delar till handlingarna.

res. (v)

Stockholm den 4 oktober 1990

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Elver Jonsson

Närvarande: Elver Jonsson (fp), Sonja Rembo (m), Marianne Stålberg (s), Lahja Exner (s), Anders G Högmark (m), Gustav Persson (s), Sten Östlund (s), Mona Saint Cyr (m), Kersti Johansson (c), Karl-Erik Persson (v), Anna Horn af Rantzien (mp), Eivor Husing (s), Bengt-Ola Rytter (s), Yngve Wernersson (s), Sigge Godin (fp), Gunilla Andersson (s) och Kjell Ericsson (c).

Reservation

Övriga instrument (mom. 2)

Karl-Erik Persson (v) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 3 med "Utskottet anser" och slutar med "motion 1989/90:A123" bort ha följande lydelse:

De hinder som föreligger mot ratifikation av konventionen 167 om säkerhet och hälsa vid byggnads- och anläggningsarbete bör enligt utskottets mening undanröjas genom att arbetsmiljölagen tillförs regler med krav på att de som utformar och planerar ett byggnadsprojekt skall beakta säkerhet och hälsa för de arbetstagare som sysselsätts vid projektets utförande. Regeringen bör därför snarast återkomma till riksdagen med förslag om godkännande av konventionen.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *övriga instrument*

att riksdagen *dels* med bifall till motion 1989/90:A123 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om konventionen nr 167, *dels* utan erinran mot vad regeringen i övrigt anfört om de vid Internationella arbetskonferensens sjuttiofemte möte antagna instrumenten lägger propositionen i motsvarande delar till handlingarna.

